

Комлик Тетяна Сергіївна

студентка,

Запорізький національний університет

Павлюк Тетяна Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент,

завідувач кафедри підприємництва,

менеджменту організацій та логістики,

Запорізький національний університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-364-7-34>

ОСОБЛИВОСТІ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

В нинішній час, коли Україна переживає важкий період, в край важливо здійснити новий підхід і нові вимоги до національної інноваційної політики, що досягається шляхом поєднання реформування внутрішніх процесів та оптимізації економічної системи держави з урахуванням терміновість процесів і швидшої глобальної трансформації.

Оскільки новітні ринки працюють і розвиваються завдяки інноваціям, а прискорення інновацій є основою їх сталого розвитку, нашій країні необхідно якомога швидше вирішити ці проблеми та визначити шляхи реалізації інноваційної політики з урахуванням реальних умов [4]. Венчурний бізнес робить вагомий внесок в інноваційний розвиток економіки, її структурну перебудову та створення в країні перспективних технологічних виробництв.

Розглянемо особливості венчурного бізнесу в Україні.

За даними дослідження Doing Business, до військової агресії Україна була однією з найкращих країн для управління технологічною компанією завдяки сприятливій системі оподаткування для ІТ-компаній і низькій вартості життя. Багато великих компаній мають потужну освітню інфраструктуру для вивчення технологій, математики, фінансів та економіки, а також

підвищений попит на ІТ-фахівців. Вони відкривали власні освітні центри та організовували стажування працівників в Україні.

Україна довгий час була аутсайдером у Європі, позбавлена доступу до капіталу, необхідного для того, щоб наздогнати її розвиненіших сусідів. У результаті багато технологічних стартапів швидко розвиваються без зовнішнього капіталу. Це допомогло засновникам зберігати дисципліну при розподілі коштів або масштабуванні операцій для своїх клієнтів в інших країнах. Він також пропонує розширені функції, які можна прискорити за рахунок інвестицій.

Нинішній приплив міжнародних інвестицій, сприятлива система оподаткування та потужна підтримка талантів, а також бажання українців повернутися на батьківщину роблять українські компанії бажаними напрямками для інвестування.

В Україні розуміння венчурного бізнесу є дещо викривленим. Відповідно до ст. 7 Закону України «Про інститути спільного інвестування» [1], який набрав чинності 1 січня 2014 року, венчурний фонд – це недиверсифікована компанія спільного інвестування закритого типу, яка провадить виключно приватну діяльність (закриту, тобто пропозиція цінних паперів певній групі осіб) розміщення цінних паперів пайового фонду між юридичними та фізичними особами. Це означає, що український ринок венчурного капіталу відрізняється від зовнішнього за обсягом венчурних інвестицій.

Можна сказати, що венчурний капітал в Україні прагне до реалізації короткострокових інвестиційних проєктів із середнім ризиком. Тому приблизно 30% фондів венчурного капіталу інвестують у цінні папери. Це означає, що значні кошти спрямовуються не на ризикові інноваційні рішення, а лише на цінні папери для отримання доходу у вигляді дивідендів та відсотків. Немає сенсу в тому, щоб інвестори ризикували інноваційними ідеями, тому що вони все одно можуть отримати високий прибуток.

В Україні досі немає законодавства, яке могло б сприяти розвитку венчурної діяльності. Українське законодавство теж

забороняє пенсійним фондам і страховим компаніям інвестувати у фонди венчурного капіталу. Це значно скорочує потенційну інвестиційну базу для венчурних інвестицій. Бум розвитку венчурних фондів у США почався саме тоді, коли пенсійні фонди отримали можливість інвестувати до 10% своїх активів у венчурні проекти. Фактично, сучасними джерелами фінансування венчурних фондів в Україні можуть бути як вільні кошти українських фінансово-промислових груп, так і кошти іноземних інвесторів. Про масову присутність останніх говорити поки що рано, оскільки ні репутація українського венчурного сектору, ні українське бізнес-середовище в цілому не є для них достатньо привабливими.

Венчурний бізнес в Україні знаходиться на ранішній стадії розвитку і його роль у фінансовій системі невелика.

Для розвитку вітчизняної індустрії венчурного капіталу необхідно:

- створити національну інноваційну систему підтримки венчурних компаній та сприяння їх розвитку;
- розроблення системи страхування ризиків для інвестицій в інновації;
- законодавче забезпечення діяльності ризикових компаній;
- створити сильніші податкові стимули для фінансування інноваційних проектів;
- сприяти взаємодії наукових організацій з підприємствами та потенційними інвесторами;
- розробка та впровадження багаторівневої системи підготовки та перепідготовки фахівців для роботи у сфері інноваційної діяльності;
- забезпечення розвитку міжнародного співробітництва у сфері інноваційної діяльності шляхом участі у розробці «концепції міжурядової інноваційної політики», організації та проведення конференцій з інноваційної діяльності, обміну інформацією, трансферу та тиражування інноваційних проектів;
- розроблення та реалізація заходів щодо створення та розвитку інноваційних інститутів, таких як технопарки, інноваційні агентства

та центри, інноваційні інкубатори, активізація взаємодії науки та виробництва, підвищення якості розробки інвестиційних та інноваційних проєктів з метою залучення інвестицій до регіонів шляхом створення ринку інноваційних проєктів.

Виконання вищезазначених умов вимагає часу та зусиль як з боку законодавчої влади, так і уряду, а також усіх зацікавлених сторін у галузі венчурного капіталу. Перспективним аспектом в Україні є наявність галузей з далеко не вичерпаним потенціалом зростання, а отже, проєктів, що потребують фінансування та потенційно привабливі для венчурних інвесторів.

Крім того, венчурна діяльність в Україні потребує державної підтримки. Перш за все, нас, мабуть, цікавить, чи працює ваше венчурне підприємство на всі циліндри. Участь держави в процесі венчурного інвестування є дуже важливою з таких причин:

- демонструє готовність і здатність держави ділити ризики з комерційними інвесторами;
- підтверджує про розуміння державою необхідності утримання вітчизняного приватного капіталу на ринку своєї країни;
- заохочує залучення коштів пенсійних фондів та страхових компаній до реального сектору економіки.

Можна зробити висновок, що державна підтримка все ще потрібна, хоча вона різна в залежності від умов і особливостей економіки країни. Держава не лише створює сприятливе правове середовище, а й безпосередньо бере участь у різноманітних державно-приватних змішаних програмах фінансування розвитку венчурної діяльності, діючи на рівних з приватними інвесторами та усвідомлюючи ризики.

Перспективним в Україні є наявність галузей, потенціал зростання яких ще далеко не вичерпаний, а отже проєктів, які потребують фінансування та є потенційно прибутковими для венчурного інвестора.

Література:

1. Долгова Л.І. Проблеми та шляхи розвитку венчурного бізнесу в Україні.
URL: <http://www.kneu.kiev.ua/data/.../3-rkeowgj.doc>
2. Кисіль В.Л., Садловський Р.В. Венчурний бізнес в Україні, його стан та характерні риси. URL: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65283.doc.htm
3. Михальченко Г.Г., Черняева О.В. Механізм функціонування венчурного бізнесу в Україні. *Економічний простір*. 2008. № 18. С. 118–125.